

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 100/07-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. júna 2007 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti T., spol. s r. o., T., právne zastúpenej advokátom JUDr. M. Ď., B., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20, čl. 46 a čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obo 101/06 zo 4. októbra 2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti T., spol. s r. o., o d m i e t a pre nedostatok svojej právomoci.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. januára 2007 doručená sťažnosť spoločnosti T., spol. s r. o., T. (ďalej len „sťažovateľka“), právne zastúpenej advokátom JUDr. M. Ď., ktorou namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 20, čl. 46 a čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Obo 101/06 zo 4. októbra 2006 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľka v procesnom postavení žalobcu „(...) podal dňa 22. 03. 2001 proti F., so sídlom T. (ďalej len žalovanému) žalobu na plnenie podľa

§ 80 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku na zaplatenie 1.862.968,- Sk s príslušenstvom a to z dôvodu zaplatenia dohodnutej kúpnej ceny za tovar (dodané lieky). K vzniku záväzkového právneho vzťahu došlo na základe postúpenia pohľadávky pôvodného veriteľa M., š. p. Z. na spoločnosť V., s. r. o. a následného postúpenia pohľadávky na žalobcu. Postúpenie bolo žalovanému oznámené. Prvostupňový súd prvýkrát vyhovel žalobe rozsudkom č. 19 Cb 67/01-201 zo dňa 10. 10. 2001, ktorý oprel o skutočnosť, že v konaní bolo preukázané dodanie liekov a ich vyfaktúrovanie (pričom žalovaný rozporoval len skutočnosť, čo bolo predmetom fakturácie, nakoľko nemal k dispozícii dodacie listy). Súd túto námietku však nepovažoval za kvalifikovanú, nakoľko sa v spisovom materiáli pri každej jednej faktúre nachádzal dodací list, na ktorom bol presne popísaný predmet fakturácie, pričom všetky dodacie listy boli opečiatkované aj pečiatkou odporcu. Súd mal za preukázané, že dodaním tovaru a potvrdením dodacieho listu došlo medzi žalobcom (resp. pôvodným veriteľom) a žalovaným k uzatvoreniu obchodného záväzkovo-právneho vzťahu (kúpnej zmluvy) a preto rozhodol podľa § 447 a 448 ods. 1 Obchodného zákonníka tak, že kupujúci, t. j. žalovaný je povinný zaplatiť dohodnutú kúpnu cenu za prevzatý dodaný tovaru v súlade so zmluvami.

Dňa 15. 12. 2001 podal žalovaný proti tomuto rozsudku prvostupňového súdu odvolanie, pričom namietal že bolo rozhodnuté bez preskúmania hmotnoprávneho základu uplatneného práva a že sa súd nezaoberal otázkou platnosti postúpenia pohľadávky. Súčasne namietal, že bol porušený zákon o verejnom obstarávaní a pokladal preto zmluvu za neplatnú.

Uznesením najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu č. 1 Obo 82/02 a 1 Obo 83/02 zo dňa 27. 2. 2003 rozsudok prvostupňového súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a vyslovil právny názor, aby súd skúmal skutočnosť, či bol dodržaný zákon o verejnom obstarávaní, či vedúci organizačnej zložky pôvodného veriteľa M., š. p. bol oprávnený podpisovať za organizačnú zložku a aby sa zaoberal petitom návrhu uplatneného práva na plnenie dlžníka.

Následne prvostupňový súd rozsudkom č. 19 Cb 67/01-69 zo dňa 17. 10. 2003 druhýkrát vyhovel návrhu žalobcu s tým, že konštatoval, že vedúci organizačnej zložky pôvodného veriteľa, M., š. p. bol na základe vykonaného dokazovania oprávnený konať za organizačnú zložku, keďže bol zapísaný v obchodnom registri OS BA I na základe

menovacieho dekrétu zo dňa 01. 07. 1999. Súčasne sa zaoberal otázkou neplatnosti záväzkovoprávneho vzťahu z dôvodu porušenia zákona o verejnom obstarávaní a konštatoval, že porušenie zákona o verejnom obstarávaní nezakladá bez ďalšieho jeho absolútnu neplatnosť. Za nespornú na základe zhodných vyjadrení účastníkov i predložených listinných dôkazov, vrátane listu žalovaného zo dňa 4. 4. 2001 považoval súd výšku v konaní uplatnenej pohľadávky.

Dňa 19. 01. 2004 podal žalovaný proti tomuto rozsudku odvolanie v ktorom namietal, že sa nestotožňuje s právnou kvalifikáciou porušenia zákona o verejnom obstarávaní a že rozsudok má vady. Podľa jeho názoru bola zmluva uzatvorená medzi pôvodným veriteľom a žalovaným v rozpore s týmto zákonom a preto je neplatná. Súčasne namietal výšku príslušenstva (úroku z omeškania).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako odvolací súd uznesením č. 1 Obo 23/2004 zo dňa 09. 09. 2005 rozsudok prvostupňového súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie z dôvodu, že zastával názor, že v konaní nebolo zatiaľ zistené, či bol dodržaný zákon o verejnom obstarávaní a či vedúci organizačnej zložky pôvodného veriteľa bol oprávnený uskutočniť a vyslovil právny názor, že po odstránení týchto nedostatkov a ustálení aktívnej legitímácie žalobcu je potrebné sa zaoberať s nárokom na bezdôvodné obohatenie v súvislosti s námietkou uplatnenou žalovaným z dôvodu preklasifikovania časti nároku.

Prvostupňový súd tretíkrát vyhovel žalobe rozsudkom č. 19 Cb 67/2001-300 zo dňa 21. 12. 2005 a zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 1.826.986,- Sk s príslušenstvom ako aj trovy konania. V súvislosti s uplatnenou námietkou premlčania súd konštatoval, že žalobca zoberal svoje preklasifikovanie časti nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia späť a žiadal teda podľa pôvodného návrhu zaplataenie sumy 1.826.986,- Sk s príslušenstvom. Súd opätovne vypočul účastníkov konania a vychádzajúc z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že v prípade porušenia ustanovení zákona o verejnom obstarávaní išlo o neplatnosť relatívnu, pričom oprávnený subjekt, t. j. Úrad pre verejné obstarávanie sa tejto v zákonnej lehote nedovolal. Zaoberal sa aj oprávnenosťou konania vedúceho organizačnej zložky pôvodného veriteľa, čo bolo preukázané listinnými dôkazmi vrátane potvrdenia likvidátora pôvodného veriteľa zo dňa 11. 09. 2003. Súd vychádzal z existencie aktívnej legitímácie žalobcu v konaní a uplatnený nárok, ktorého výška nebola v konaní sporná mu priznal v celom rozsahu ako nárok na zaplataenie kúpnej ceny podľa

§ 447 obchodného zákonníka. Podľa názoru žalobcu sa tak prvostupňový súd vysporiadal so všetkými námietkami uvedenými v prechádzajúcich uzneseniach odvolacieho súdu.

Dňa 01. 03. 2006 podal žalovaný proti predmetnému rozsudku odvolanie, považoval prvostupňový rozsudok v celom rozsahu za vecne nesprávny. Nesprávnosť videl v tom, že súd nedostatočne preskúmal porušenie dodržiavanie zákona o verejnom obstarávaní v súvislosti s platnosťou zmlúv o postúpení. Žalovaný je toho názoru, že zmluvy uzatvorené v rozpore so zákonom o verejnom obstarávaní sú absolútne neplatné. Poukazujeme však na skutočnosť, že len dve kúpne zmluvy (týkajúce sa dvoch faktúr) boli uzatvorené počas platnosti zákona o verejnom obstarávaní, ktorý považoval zmluvy za absolútne neplatné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolacím rozsudkom č. 2 Obo 101/2006 zo dňa 04. 10. 2006 rozsudok prvostupňového súdu zmenil tak, že žalobu zamietol. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalovaný existenciu svojho dlhu a žalobcovej pohľadávky popiera a že žalobca nepredložil súdu právoplatné rozhodnutie súdu určujúce, že pohľadávka pôvodného veriteľa v žalobcom uplatnenej výške voči žalovanému v čase jej postúpenia existovala a na základe toho teda podľa názoru odvolacieho súdu žalobca zmluvami o postúpení pohľadávok, o ktoré opiera svoj nárok, nestal aktívne legitimovaným v spore o ich zaplatenie.

Sťažovateľ zastáva názor, že porušovateľ na základe vyššie uvedeného porušil jeho ústavou garantované základné právo na ochranu vlastníckeho práva podľa Čl. 20 Ústavy SR, súdnu ochranu podľa Čl. 46 Ústavy SR a porušovaním jeho základného ústavného práva aby sa jeho vec i keď po právnej stránke nie zložitá, verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov Čl. 48 a to tým, že vec nesprávne právne posúdil (žiaden právny predpis totiž nevyžaduje na postúpenie pohľadávky uznanie dlhu a tak je právny záver odvolacieho súdu v rozpore s platným právom; takáto požiadavka, ktorá nemá oporu v platnom práve by znamenala, že by v podstate nemohlo dôjsť k postúpeniu pohľadávky bez toho, že by dlžník svoj dlh uznal, čo by bolo v rozpore so samotnými princípmi postúpenia) a že jeho názor nevyplýva z vykonaného dokazovania a nemá oporu ani v platných právnych predpisoch a to z nasledovných dôvodov:

- porušovateľ oprel svoj rozsudok v prvom rade o skutočnosť, že žalovaný svoj dlh voči a žalobcovu pohľadávku popiera; z vykonaného dokazovania (počas celého

- priebehu konania) však vyplýva, že žalovaný výšku a dôvod svojho dlhu nepopieral, len tvrdil, že jeho dlh je premlčaný, s čím sa však porušovateľ vôbec nezaoberal,
- pokiaľ ide o absurdnú požiadavku porušovateľ na predloženie právoplatného rozhodnutia súdu určujúce, že pohľadávka existovala žalobca poukazuje na skutočnosť, že určovací žalobu by mohol žalobca podať len v prípade, keby nemohol podať žalobu na plnenie, ktorá má prednostné postavenie a súčasne by musel preukázať naliehavý právny záujem na takomto určení; v tejto súvislosti poukazujeme najmä na platnú právnu úpravu ako aj na rozhodnutie najvyššieho súdu Slovenskej republiky 5 Obo 17/2000, podľa ktorého je takýto naliehavý najmä tam, kde by bez tohto určenia bolo ohrozené právo navrhovateľa, alebo kde by sa jeho právne postavenie stalo neistým, návrh domáhajúci sa určenia nemôže byť opodstatnený tam, kde je možné žalovať splnenie povinnosti. Na základe uvedeného zastáva sťažovateľ názor, že porušovateľom požadované rozhodnutie o určení nemohol žalobca objektívne predložiť, nakoľko by v takomto konaní nepreukázal naliehavý právny záujem a jeho návrh by bol zamietnutý tým, že má zažalovať splnenie povinnosti,
 - porušovateľ vôbec neskúmal existenciu pohľadávky v žalovanej výške, čo bolo podľa názoru žalobcu jeho povinnosťou a rovnako sa nevysporiadal s dôvodmi odvolania žalovaného,
 - porušovateľ sa rovnako nevysporiadal s námietkou žalovaného súvisiacou s nedodržaním ustanovení zákona o verejnom obstarávaní a rovnako sa nevysporiadal ani so skutočnosťou, že žalovaný v odvolaní uviedol, že podľa neho došlo k plneniu bez právneho dôvodu a teda vznikol nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia.

Vzhľadom na vyššie uvedené zastáva sťažovateľ názor, že porušovateľ ho ukrátil na jeho právach na súdnu ochranu podľa Čl. 46 Ústavy SR na ochranu vlastníckeho práva podľa Čl. 20 Ústavy SR a porušovaním jeho základného ústavného práva aby sa jeho vec i keď po právnej stránke nie zložitá, verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov Čl. 48 a to tým, že sa nevysporiadal so všetkými dôvodmi odvolania spôsobil také vady konania, okrem nesprávneho právneho posúdenia veci spôsobil také vady konania, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci až dňa 04. 10. 2006. (...)

Na základe vyššie uvedených skutočností podal sťažovateľ - navrhovateľ aj dňa 22. 11. 2006 proti predmetnému odvolaciemu rozsudku č. 2 Obo 101/2006 zo dňa 04. 10. 2006 - dovolanie (prípustnosť podania dovolania je daná podľa § 238 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku), aby dovolací súd vec zrušil a vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. (...)“

Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti sa sťažovateľka domáha vydania tohto nálezu:

„1. Rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 2 Obo 101/2006 zo dňa 04. 10. 2006, bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa Čl. 46 Ústavy SR, na ochranu vlastníckeho práva podľa Čl. 20 Ústavy SR a porušovaním jeho základného ústavného práva aby sa jeho vec i keď po právnej stránke nie zložitá, verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov Čl. 48.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 2 Obo 101/2006 zo dňa 04. 10. 2006, zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi finančné zadostučinenie, vo výške 100.000,- Sk.

4. Porušovateľ je povinný zaplatiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľovi vo výške 6.825,- Sk (2 úkony po 2.730,- Sk - príprava a prevzatie, podanie ústavnej sťažnosti podľa § 11 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., DPH vo výške 1.037,- Sk, 2 krát režijný paušál) na účet advokáta a to do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia. “

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom tejto sťažnosti je namietané porušenie základných práv sťažovateľky garantovaných ústavou v čl. 20, čl. 46 a v čl. 48 právoplatným rozsudkom najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho sp. zn. 2 Obo 101/06 zo 4. októbra 2006.

Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ

môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02). Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha právomoc ústavnému súdu zaoberať sa porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (mutatis mutandis I. ÚS 78/99). Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd občana je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k tomu základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta, a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (I. ÚS 36/96).

Ústavný súd konštatuje, že zo samotnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka podala 22. novembra 2006 proti rozsudku najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho sp. zn. 2 Obo 101/06 zo 4. októbra 2006 dovolanie, pričom z pripojenej kópie tohto dovolania vyplýva, že je v podstate obsahovo totožná s touto ústavnou sťažnosťou. Sťažovateľka teda v okolnostiach danej veci využila účinný prostriedok právnej nápravy, ktorý mala k dispozícii proti napadnutému právoplatnému rozsudku. Vzhľadom na to, že vec, v súvislosti s ktorou malo dôjsť k porušeniu označených základných práv, sa nachádza v štádiu dovolacieho konania, najvyšší súd ako súd dovolací preskúma ústavnosť a zákonnosť napadnutého rozsudku, a to tiež so zreteľom na dodržanie základných práv a slobôd vrátane označených práv sťažovateľky. Dovolací súd má podľa Občianskeho súdneho poriadku celý rad účinných procesných nástrojov ako zabezpečiť nápravu porušenia základných práv a slobôd ohľadom napadnutého rozsudku, ak samozrejme dospeje k záveru, že boli porušené. Z uvedeného dôvodu je to teda v prvom rade dovolací súd, ktorý bude oprávnený a povinný rozhodnúť o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľky, a preto nie je daná právomoc ústavného súdu v tejto veci konať. Skutočnosti, ktoré uviedla sťažovateľka vo svojej sťažnosti, neumožňujú vyvodiť taký záver, že by ňou namietané porušenie označených základných práv nebolo možné odstrániť pred dovolacím súdom.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde o odmietnutí sťažnosti pre nedostatok svojej právomoci.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. júna 2007